

Miten varautua sähkökatkoihin? Nämä asiat jokaisen Suomessa asuvan pitää tehdä tänä syksynä

Julkaistu: 27.10.2022

Energiakriisi vaikuttaa jokaisen suomalaisen elämään tänä syksynä. Millä keinoin voimme pyrkiä välttämään sähkökatkoja ja varautua niihin?

Tänä syksynä Suomessa keskustellaan ensi kertaa vuosikymmeniin sähköpulan ja siitä seuraavien kiertävien sähkökatkojen mahdollisuudesta. Suomessa sähkön toimitusvarmuus on hyvä ja varsinkin kaupungeissa sähkökatkot voivat osua monen kohdalle ensimmäistä kertaa. Asumisen, kiinteistö- ja rakentamis- ja energia-alan järjestöt listasivat viisi asiaa, jotka jokaisen Suomessa asuvan kannattaa nyt tehdä ja tietää sähkökatkoista.

1. Säästämällä sähköä ehkäiset sähkökatkoja

Lyhyitä, parin tunnin mittaisia kiertäviä sähkökatkoja voidaan joutua tekemään Suomessa, jos sähkön kysyntä ylittää tarjonnan. Euroopan energiakriisin ja Venäjän toimien vuoksi Suomeen ei todennäköisesti pystytä tuomaan sähköä samaan tapaan kuin aiempina talvina.

Jokainen Suomessa asuva voi helpottaa tilannetta säästämällä energiaa. Hyviä vinkkejä energiansäästöön löytyy valtakunnallisesta Astetta alemmas -kampanjasta. Sähkökatkoja ehkäisee erityisesti sähkön käytön välttäminen huippuaikoina eli arkisin klo 8–10 ja 16–17 ja uudelleen 19–20. Siirtämällä sähkönkäyttöä näiden tuntien ulkopuolelle vähennetään sähkökatkojen riskiä. Kaikenlainen energiansäästö helpottaa Suomen tilannetta.

2. Hyvä tietää sähkökatkon aikana

Parin tunnin sähkökatkon aikana kerrostaloasunnon sähkölaitteet, valaistus ja lämmitys eivät toimi. Valot pimenevät, mutta asunto ei kuitenkaan kylmene merkittävästi tai ruoka ei pilaannu.

Sähkökatkon aikana asukkaiden tulee sammuttaa mahdollisesti päällä olleet sähkölaitteet, liedet, uunit ja esimerkiksi sauna, jotta niistä ei sähköjen palauduttua aiheudu palovaaraa.

Lämmitys- ja ilmastointilaitteet hiljenevät, mutta parissa tunnissa asunto ei ehdi jäähtyä merkittävästi. Jääkaappi ja pakastin sammuvat ja niiden avaamista kannattaa välttää, jotta elintarvikkeet eivät ala pilaantua. Varmuuden varalta lattialle voi levittää pyyhkeen mahdollisia sulamisvesiä varten. Pakastin ei parissa tunnissa sula, jos sen ovi on kiinni.

Vedentulo voi katketa sähkökatkon aikana, sillä vesilaitoksen vettä jakavat pumput toimivat sähköllä. Tällöin kotivaraksi varattu vesi tulee käyttöön. Katkon aikana ja sen jälkeen kannattaa laskea vettä varovasti, sillä katkon vuoksi veden lämpötila voi vaihdella ja voi olla esimerkiksi poikkeuksellisen kuumaa.

Asuinkerrostalojen sähköisissä lukitusjärjestelmissä sähkökatkot on huomioitu suunnittelussa. Esimerkiksi yleiset elektromeaaniset lukot eivät ole riippuvaisia verkkovirrasta. Sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet toimivat varavoimalähteenä olevilla paristoilla.

Internetin ja kännyköiden toimivuudessa voi olla asunnoissa ongelmia sähkökatkon aikana, sillä kotien wlan-laitteet ja kerrostaloissa mahdollisesti olevat tukiasemat hiljenevät. Paristokäyttöinen radio on tällöin hyödyllinen uutisten seuraamiseen.

3. Seuraa uutisia: Jos sähkökatkot uhkaavat, älä mene hissiin

Myrskyjen aiheuttamat sähkökatkot tulevat usein yllättäen. Tulevalle talvelle ennakoituista sähköpulatilanteista ja niiden riskistä pyritään tiedottamaan jonkin verran etukäteen. Aina ei ole mahdollista antaa tietoa etukäteen. Seuraamalla viranomaistiedotusta esimerkiksi YLE:n kautta saat tietoa näistä kiertävistä sähkökatkoista. Päivitä myös voimassa oleva matkapuhelinnumero sähkön jakeluverkkoyhtiöllesi: tällöin useilla verkkoyhtiöllä on mahdollisuus antaa tietoa myös tekstiviestitse sähkökatkosta.

Jos sähkökatkot ovat uutisten mukaan todennäköisiä, kannattaa asuinkerrostaloissa välttää hissien käyttöä. Näin et jää hissiin jumiin sähkökatkon ajaksi.

4. Hanki 72 tunnin kotivara

Pärjäisitkö kotonasi, jos sähköt, lämmitys ja vesi olisivat poikki kolmen vuorokauden ajan? Viranomaiset suosittelevat varautumaan 72 tunnin katkoksiin kaikkina aikoina. Pitkiä katkoksia sähkön tai veden jakelussa voi tulla eteen esimerkiksi myrskytuhojen vuoksi.

Kotivaraksi kerrostaloasuntoon tarvitaan siis vesitonkkia tai -pulloja, paristokäyttöisiä taskulamppuja, vara-akkuja esimerkiksi puhelimen lataamiseen sekä ruokaa, jota ei tarvitse kypsentää. Lisäksi lämpimät peitot tai esimerkiksi makuupussit auttavat pysymään lämpimänä pidemmässä lämmityskatkoksessa. Patterikäyttöistä radiota voi tarvita viranomaistiedotuksen seuraamiseen, sillä matkapuhelinverkko tai internet ei välttämättä ole pitkässä katkoksessa käytössä.

Hankkimalla kotivaran pärjää erinomaisesti myös sähköpulasta johtuvista lyhyissä sähkökatkoissa, koska ne kestävät pari tuntia kerrallaan.

5. Tärkein kansalaistaito on pysyä rauhallisena

Tärkein taito sähkökatkossa on pysyä rauhallisena. Kaupungeissa sähkökatkot ovat nykyisin harvinaisia ja lyhytkestoisia, joten tilanne on monille uusi ja voi aiheuttaa pelkoa ja epävarmuutta. Sähkökatkot eivät kuitenkaan ole vaarallisia, ja niistä selvittää varautumalla hyvin.

Viranomaiset ja sähkönjakelun ammattilaiset ovat harjoitelleet sähkökatkoja sekä sähköjen palauttamista ja hoitavat tilannetta ammattitaitoisesti. Asukkaiden tehtäväksi jää rauhassa odottaa sähköjen palautumista.